Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 1999–2000

27 073 Nieuwe regeling voor verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds (Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 200.)

Nr. 5

VERSLAG

Vastgesteld op 30 mei 2000

De vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid[1], belast met het voorbereidend onderzoek van dit voorstel van wet, heeft de eer als volgt verslag uit te brengen. Onder het voorbehoud dat de hierin gestelde vragen en gemaakte opmerkingen genoegzaam zullen zijn beantwoord, acht de commissie de openbare behandeling van het wetsvoorstel voldoende voorbereid.

ALGEMENE DEEL

1. Inleiding

De leden van de fracties van PvdA, VVD, CDA, D66, GroenLinks, SP en SGP hebben met belangstelling kennisgenomen van het voorliggende wetsvoorstel.

De leden van de PvdA-fractie merken op dat onlangs een in opdracht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid uitgevoerd onderzoek naar de pensioenpositie van vrouwen is gepresenteerd. Uit het onderzoek bleek dat er in bestaande pensioenregelingen sprake is van indirecte discriminatie tussen mannen en vrouwen, waardoor vrouwen minder vaak dan mannen een aanvullend ouderdomspensioen opbouwen. Op welke wijze verbetert het onderhavige wetsvoorstel deze witte en grijze vlekken?
De aan het woord zijnde leden vragen wanneer zij de aangekondigde wettelijke regeling voor het wegnemen van toetredingsdrempels en uitsluitingsgronden kunnen verwachten.
De leden van de PvdA-fractie stellen dat in de analogie van het onderhavige wetsvoorstel en met de bestaande systematiek voor het algemeen verbindend verklaren de wettelijke verankering van mogelijk overleg met de Stichting van de Arbeid ontbreekt. Waarom is er geen bepaling, zoals in art. 4, vierde lid, van de Wet op het algemeen verbindend en onverbindend verklaren van bepalingen van collectieve arbeidsovereenkomsten (Wet AVV), in het onderhavige wetsvoorstel opgenomen?
De leden van de PvdA-fractie vragen of het voorliggende wetsvoorstel direct of indirect conflicteert met Europees mededingingsrecht of andere Europese regelgeving?

[1] Samenstelling:
Leden: Terpstra (VVD), voorzitter, Biesheuvel (CDA), Schimmel (D66), Van Zijl (PvdA), Bijleveld-Schouten (CDA), Kalsbeek-Jasperse (PvdA), Noorman-den Uyl (PvdA), ondervoorzitter, Kamp (VVD), Essers (VVD), Van Dijke (RPF), Bakker (D66), Visser-van Doorn (CDA), De Wit (SP), Verburg (CDA), Smits (PvdA), Spoelman (PvdA), Van der Staaij (SGP), Orgü (VVD), Harrewijn (GroenLinks), Van Gent (GroenLinks), Bussemaker (PvdA), Balkenende (CDA), Wilders (VVD), Santi (PvdA) en Snijder-Hazelhoff (VVD).
Plv. leden: E. Meijer (VVD), Van Ardenne-van der Hoeven (CDA) , Giskes (D66), Van der Hoek (PvdA), Dankers (CDA), Hamer (PvdA), Kortram (PvdA), Blok (VVD), Van Blerck-Woerdman (VVD), Van Middelkoop (GPV), Van Vliet (D66), Stroeken (CDA), Marijnissen (SP), Eisses-Timmerman (CDA), Schoenmakers (PvdA), Middel (PvdA), Van Walsem (D66), Weekers (VVD), Vendrik (GroenLinks), Rosenmöller (GroenLinks), Wagenaar (PvdA), Mosterd (CDA), De Vries (VVD), Oudkerk (PvdA) en Klein Molekamp (VVD).

KST46074
ISSN 0921 - 7371
Sdu Uitgevers
's-Gravenhage 2000

De leden van de fractie van de PvdA vragen een reactie op het commentaar op het voorliggende wetsvoorstel van het Verbond van Verzekeraars (SOZ 000 465, 12 mei 2000) en de Vereniging van Bedrijfspensioenfondsen (SOZ 000 467, 10 mei 2000).

De leden van de CDA-fractie onderschrijven het belang van de verplichtstelling, gelet op het verkleinen van witte en grijze vlekken in de pensioensfeer, op de betekenis van bedrijfstakbrede solidariteit en op de bestendiging van een hecht financieel draagvlak van de tweede pijler in het Nederlandse pensioensysteem. Zij zijn van mening dat zowel de verplichtstelling van deelneming in bedrijfspensioenfondsen, als het algemeen verbindend verklaren van CAO's het doel van het tegengaan van concurrentie op arbeidsvoorwaarden in een bepaalde bedrijfstak dient. De inhoud van arbeidsvoorwaarden, ook als het gaat om pensioenen, is een zaak van werkgevers en werknemers en niet van de overheid. De verplichtstelling wordt door deze leden beschouwd als een noodzakelijke ondersteuning van overheidswege van dat onderdeel van de pensioenvoorziening waarvoor werkgevers en werknemers in eerste aanleg verantwoordelijk zijn. Zowel het rapport «Generatiebewust Beleid» van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid als het Nyfer-rapport «Marktwerking in de pensioensfeer – Een recept met bijwerkingen» bieden overtuigende aanknopingspunten voor de noodzaak van verplichtstelling en het ontbreken van volledige marktwerking in de tweede pijler, ook ten aanzien van de uitvoering. Pensioenfondsen bieden door het ontbreken van selectie, door de niet commerciële doelstelling en de waardevastheid door collectiviteit een essentiële sociale functie, zo stellen de leden van de CDA-fractie. Juist omdat de eigen verantwoordelijkheid van werkgevers en werknemers in de tweede pijler voorop dienen te staan, behoren overheidsinterventies gemotiveerd te worden en gelegitimeerd te zijn. Tegen die achtergrond is het terecht dat het kabinet nadrukkelijk acht heeft geslagen op het advies van de SER.
De leden van de CDA-fractie vragen welke onderdelen van het SER-advies niet zijn gevolgd en welke argumenten daarbij de doorslag hebben gegeven, met uitzondering van die onderdelen die reeds in de memorie van toelichting zijn behandeld.

De voorkeur van de leden van de D66-fractie gaat uit naar een stelsel waar zoveel mogelijk mensen toegang hebben tot een geïndividualiseerd, geïndexeerd en flexibel pensioen, te realiseren binnen de huidige context van de organisatie en uitvoering van de regelingen. Een belangrijk voordeel van de huidige uitvoering is de acceptatieplicht van de pensioenfondsen, waardoor er solidariteit tussen jong en oud, ziek en gezond en kleine en grote verzekeraars bestaat. Verzekeraars hanteren andere criteria met daaraan verbonden premiestellingen en daardoor dreigt het gevaar dat de solidariteit teniet wordt gedaan. Door de verplichte aansluiting wordt tevens het aantal witte vlekken verkleind. Deze leden wijzen er op dat door de meeste pensioenfondsen, in tegenstelling tot veel verzekeraars, een indexatiebeleid wordt gevoerd. Tenslotte wijzen zij er op dat een ander voordeel van het onderbrengen van de pensioenen bij bedrijfspensioenfondsen de waarborg van de financiële dekking van pensioenen is.

De leden van de fractie van GroenLinks stellen dat de Wet Bpf wordt gecontinueerd en geactualiseerd. De bedrijfstakbrede solidariteit en het via verplichtstelling bijdragen aan verkleining van witte en grijze vlekken op pensioengebied vormen de rechtvaardiging voor het voorliggende wetsvoorstel. Deze leden onderschrijven deze rechtvaardiging volledig. Graag hadden zij een wat bredere beschouwing gezien, waarin het solidariteitsprincipe en de problematiek van witte en grijze vlekken geschetst worden tegen de achtergrond van actuele ontwikkelingen. Is er werkelijk sprake van een verkleining van problematiek van witte en grijze

vlekken? Wat is de balans tussen regelingen op basis van solidariteit en individuele regelingen? De leden van de fractie van GroenLinks stellen dat bij verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds sprake kan zijn van een versobering van de op solidariteit gebaseerde basispensioenregeling ten gunste van individuele aanvullingen. Is dit een tendens die de regering wil tegengaan of wordt deze individualisering toegejuicht? Is deze regeling tot verplichte deelneming samen met fiscale stimulansen het antwoord van de regering op problematiek van witte en grijze vlekken of heeft zij nog andere middelen om die te verkleinen? Zou een algehele pensioenplicht met een grote mate van vrijheid bij de invulling ervan een optie kunnen zijn om in ieder geval de witte vlekken geheel uit te bannen, zo vragen de aan het woord zijnde leden.

De leden van de SGP-fractie stellen vast dat de regering kiest voor een handhaving van de verplichting van deelneming van werknemers en werkgevers in een bedrijfstakpensioenfonds, maar op een aantal onderdelen niet onbelangrijke aanpassingen aanbrengt. De leden van de SGP-fractie vragen om een toelichting op de verhouding tussen, procedures in, de Wet AVV en de Wet Bpf. Is in het verleden niet juist gekomen tot de Wet Bpf omdat de Wet AVV ongeschikt werd geacht ten aanzien van pensioenregelingen?

2. Advies van de Sociaal Economische Raad

De leden van de PvdA-fractie en de D66-fractie vragen of, zoals de Stichting van de Arbeid stelt, het hanteren van verschillende normering voor taakafbakening en voor de verplichtstelling ertoe kan leiden dat aan werknemers in dienst van georganiseerde werkgevers meer mogelijkheden wat betreft de invulling van het arbeidsvoorwaardenpensioen kunnen worden geboden dan aan werknemers die in dienst zijn van ongeorganiseerde werknemers? De leden van de PvdA-fractie vragen of de regering van mening is dat er gestreefd dient te worden naar zo min mogelijk verschillen op grond van wettelijke maatregelen tussen werknemers in dienst van georganiseerde en ongeorganiseerde werkgevers. Voorts vragen zij of de regering mogelijkheden bovengenoemd verschil op basis van het voorliggende wetsvoorstel teniet te doen?

De leden van de D66-fractie vragen of, zoals de Stichting van de Arbeid stelt, die pensioenproducten die voldoen aan een van de in het kader van de advisering over de taakafbakening ontwikkelde solidariteitscriteria, en om die reden door pensioenfondsen mogen worden uitgevoerd, in beginsel eveneens in aanmerking moeten kunnen komen voor verplichtstelling krachtens het voorliggende wetsvoorstel.

3. Toezichtbaarheidstoets Verzekeringskamer

De leden van de SGP-fractie merken op dat in de huidige Wet Bpf in art. 3 een inlichtingenplicht voor de SER en de Verzekeringskamer is geformuleerd. Om welke reden keert dit niet terug in het voorliggende wetsvoorstel?

4. Doorsneepremie

De leden van de VVD-fractie hebben zich in het verleden kritisch opgesteld daar waar het gaat om verplichte deelneming in bedrijfspensioenfondsen. Zij hebben de regering gevraagd te kijken naar mogelijke alternatieven voor deze verplichtstelling, met behoud van de doelen die bij verplichtstelling voor ogen staan, zoals een beperkte mate van solidariteit. Door het instrument van verplichtstelling is de marktwerking in de tweede pijler gering. Hoe kan, met behoud van bovengenoemde doelen, toch de nodige

marktwerking worden gerealiseerd, opdat de keuzevrijheid van zowel werkgevers als werknemers beter tot uiting kan komen, zo vragen deze leden. Hoe verhoudt zich verplichtstelling tot de beoogde doelstelling om meer gelijke concurrentieverhoudingen te bevorderen tussen verplicht gestelde bedrijfspensioenfondsen en verzekeraars? Ligt het in het kader van de marktwerking niet veeleer voor de hand om CAO-partijen de inhoud van een pensioenregeling voor de gehele bedrijfstak te laten vaststellen, terwijl elke werkgever vervolgens kiest welke uitvoerder hij of zij voor deze regeling in de arm wil nemen?
De leden van de VVD-fractie begrijpen dat de regering verplichtstelling verdedigbaar acht indien wettelijk wordt vastgelegd dat bij de vaststelling van de bijdrage in de collectieve regeling(en) van het verplicht gestelde bedrijfstakpensioenfonds sprake moet zijn van een doorsneepremie. Waarom heeft de regering, in het licht van de uitspraken van het Europese Hof, waarin niet uitdrukkelijk wordt gesteld dat een voorwaarde van doorsneepremie noodzakelijk is, toch gekozen voor het instrument van een wettelijk verplichte doorsneepremie? Welke alternatieve instrumenten bestaan er, met het oog op vergroting van de keuzevrijheid van werkgever en werknemer, zo vragen deze leden.
In het geval van meerdere collectieve regelingen, mogen verschillende doorsneepremies worden vastgesteld voor iedere collectieve regeling en voor iedere vorm van pensioen. Verschillende doorsneepremies zijn echter alleen mogelijk als de inhoud verschillend is. De leden van de VVD-fractie vragen wat hiermee wordt beoogd. Komt het vaak voor dat de inhoud verschillend is? De aan het woord zijnde leden vragen hoe de regering tot de waarde van tweederde van het totaal van de actuariële verplichtingen gekomen is, als grens voor het voldoende substantieel zijn van de basisregeling. In hoeveel gevallen is er sprake van een basisregeling met daarbovenop aanvullende collectieve regelingen? Zijn de aanvullende collectieve regelingen niet bij uitstek het terrein van de verzekeraars en niet dat van de pensioenfondsen, zo vragen de leden van de VVD-fractie.
Voor de aanvullende regelingen geldt volgens het voorliggende wetsvoorstel eveneens een doorsneepremie. Deze doorsneepremie is echter gerelateerd aan het aantal deelnemers in de collectieve regeling. De leden van de VVD-fractie vragen waarom dit het geval is en vragen bovendien of deze doorsneepremie niet beter aan de inhoud van de regeling kan worden gerelateerd?
Uit uitspraken van het Europese Hof van Justitie (arresten 21 september 1999, zaak C-67/96, gevoegde zaken C-115–117/97 en zaal C-219/97) wordt niet geheel duidelijk of de verplichtstelling geldt voor vrijwillige pensioenvoorzieningen. Daarnaast is het zo dat toepassing van de verplichtstelling op vrijwillige voorzieningen in strijd lijkt met het karakter van deze voorzieningen. Welke noodzaak ziet de regering, buiten de reeds door haar aangevoerde redenen, om toch voor een aantal vrijwillige voorzieningen de verplichtstelling te laten gelden, zo vragen de leden van de VVD-fractie. Om welke redenen kunnen vrijwillige voorzieningen niet op andere wijze tot stand worden gebracht?

De leden van de CDA-fractie achten met de regering een doorsneepremie een middel om te kunnen beoordelen of een regeling al dan niet door solidariteit wordt gekenmerkt. Deze gelden niet voor vrijwillige voorzieningen die door bedrijfstakpensioenfondsen worden aangeboden en die tevens in aanmerking komen voor verplichtstelling. Uit de reactie op het advies van de Raad van State blijkt dat er een ministeriële regeling op basis van art. 12, vijfde lid Wet toezicht verzekeringsbedrijf 1993 zal komen waarin meerdere solidariteitscriteria zullen worden opgenomen, waaraan ook de vrijwillige voorzieningen zouden dienen te voldoen. Kan de regering inzicht geven in de ministeriële regeling? Is deze, in concept, beschikbaar?

Bij de doorsneepremie gaat het in de visie van deze leden vooral om solidariteit tussen verschillende werkgevers in een bedrijfstak. Eveneens en als gevolg daarvan gaat het om het wegnemen van het maken van onderscheid naar met name leeftijd, geslacht of gezondheid. Acht de regering het criterium van doorsneepremies het enige solidariteitscriterium of zijn er andere criteria denkbaar, zo vragen deze leden. Zij vragen dit met name omdat uit de jurisprudentie van het Europese Hof van Justitie niet kan worden afgeleid dat de voorwaarde van doorsneepremie ook werkelijk noodzakelijk is. De leden van de CDA-fractie concluderen dat het hier gaat om een beleidsstandpunt van de regering, dat in ieder geval op dit moment nog niet voortkomt uit Europees rechtelijke jurisprudentie. Zij stelt immers dat het wezenskenmerk van verplichtgestelde bedrijfstakpensioenfondsen, namelijk het vereiste van doorsneepremie, ook los van de Europese context dient te worden gewaarborgd. Verder vragen deze leden wat bedoeld wordt met «dezelfde of nagenoeg dezelfde inhoud». Zij vrezen dat dit leidt tot onduidelijkheden, bijvoorbeeld als in regelingen een premiedifferentiatie is afgesproken.
De leden van de CDA-fractie vragen hoe, binnen de collectieve regelingen, de verschillende individuele, vrijwillige aanvullende regelingen in uitvoeringstechnische zin kunnen worden onderscheiden van uitruilmogelijkheden. Zij menen dat de verschillende onderdelen van een pensioenregeling inhoudelijk en financieel met elkaar verbonden zijn. Tevens gelet op het belang van een goede pensioenopbouw van werknemers van ongeorganiseerde werkgevers vragen deze leden om een heroverweging van de bepaling.

De leden van de D66-fractie kunnen zich vinden in de nadere eis dat verplichtgestelde fondsen een doorsneepremie moeten hanteren voor het collectieve deel van de pensioenregeling. Wat is het commentaar van de regering op de vraag van de Vereniging van Bedrijfspensioenfondsen (VBF) of op ondernemingsniveau een aparte premie mag worden afgesproken, wanneer deze een excedent-regeling afsluit? Het valt deze leden op dat het Verbond van Verzekeraars (VVV) in hun commentaar op het voorliggende wetsvoorstel menen dat de regering een onjuiste interpretatie geeft van uitspraken van het Europese Hof van Justitie. Het VVV stelt dat het Europese Hof als rechtvaardiging immers de essentiële sociale functie van het bedrijfstakpensioenfonds in de vorm van het verschaffen van een solidair pensioen als aanvulling op het wettelijke basispensioen memoreert. Deze leden vragen of, gezien de uitspraken van het Europese Hof, verplichtstelling met betrekking tot vrijwillige voorzieningen mogelijk is. Wat is de reactie van de regering ten aanzien van de opvatting van het VVV dat van een solidair pensioen in de zin van de jurisprudentie van het Europese Hof bij een vrijwillige voorziening geen sprake is.

De leden van de SP-fractie zijn tevreden met de bepaling dat geen onderscheid mag worden gemaakt op grond van leeftijd, geslacht of gezondheid bij het hanteren van de doorsneepremie. Bij de beperking van de doorsneepremie tot de verplichte pensioenvoorziening plaatsen zij echter enkele kanttekeningen. De regering wijst er op dat in het geval van de vrijwillige pensioenvoorziening het bedrijfstakpensioenfonds tevens een sociale taak vervult. Is zij van mening dat deze sociale taak goed wordt vervuld, indien bij deze vrijwillige pensioenvoorzieningen wel onderscheid wordt gemaakt op geslacht of gezondheid?

De leden van de SGP-fractie stellen vast dat voor de basisregeling een doorsneepremie moet gelden. Zij vragen waarom de regering ervoor kiest om in het voorliggende wetsvoorstel toch verschillende pensioenbijdragen mogelijk te maken. Hoe kan worden voorkomen dat aan «nagenoeg dezelfde inhoud» in art. 8, derde lid een subjectieve interpretatie

wordt gegeven? Zal deze terminologie kunnen leiden tot twijfel indien in verschillende regelingen een premiedifferentiatie wordt toegepast?

5. Aanvraag van een (wijziging van de) verplichtstelling

De leden van de CDA-fractie vragen een toelichting op het begrip «pensioentoezegging». Aanvullingen op de basisregeling kunnen alleen aan alle werknemers aangeboden worden als er een pensioentoezegging (van de werkgever) aan ten grondslag ligt. Kunnen hierdoor geen verschillen ontstaan tussen georganiseerde werkgevers en ongeorganiseerde werkgevers die wellicht niet aan een pensioentoezegging willen meewerken? Worden er nu geen vormvereisten aan een pensioentoezegging gesteld en hoeft de pensioentoezegging niet expliciet te worden gedaan?

De leden van de D66-fractie vragen om een reactie op het voorstel van het VVV om in het voorliggende wetsvoorstel op te nemen dat, voorafgaand aan wijzigingen van reglementen, een uitdrukkelijke toetsing plaatsvindt op strijdigheid met wet- en regelgeving. De minister zou zijn oordeel moeten geven over reglementswijzigingen wanneer hij als wetgever voornemens is deze op te leggen aan ongeorganiseerde werkgevers. Deze leden vragen eveneens om een reactie op de vraag van het VVV hoe ongeorganiseerde en vrijgestelde werkgevers op de hoogte worden gesteld van wijzigingen in de regelingen van het verplichtgestelde bedrijfstakpensioenfonds.

Het blijft voor de leden van de GroenLinks-fractie enigszins onhelder wat de eis precies inhoudt, dat er een pensioentoezegging ten grondslag moet liggen aan een vrijwillige regeling. Wat betekent dit voor WAO-gat regelingen? Moet een dergelijke pensioentoezegging voldoen aan bepaalde vormen of is deze in principe vormvrij, zo vragen de leden van de GroenLinks-fractie.

De leden van de SGP-fractie stellen vast dat ongeorganiseerde werkgevers niet betrokken zijn bij besluitvorming over de verplichtstelling. Toch zijn ze aan de door de minister van SZW genomen besluiten gehouden. De aan het woord zijnde leden vragen hoe deze werkgevers op de hoogte worden gesteld van wijzigingen in de regelingen van het verplichtgestelde bedrijfstakpensioenfonds.

6. Toets van de representativiteit

Ten aanzien van de representativiteit wordt in de nieuwe systematiek gekozen voor een toets zoals gebruikelijk bij het algemeen verbindend verklaren. Dit principe kan inhouden dat een kleine meerderheid kan beslissen over een grote minderheid. Hoe verhoudt zich deze systematiek tot de ingrijpende gevolgen van verplichtstelling, zo vragen de leden van de VVD-fractie.

De leden van de CDA-fractie stemmen in met de stelling dat er helderheid dient te bestaan over de criteria ten aanzien van representativiteit. Tegen die achtergrond dient een termijn van vijf jaar dan ook niet automatisch te kunnen worden verlengd naar zeven jaar, zo menen zij. Niettemin vragen deze leden of de suggestie van de SER voor een herhaling van de toets na twee jaar, zodat een ontbreken van voldoende representativiteit kan worden hersteld, onder bepaalde omstandigheden en in het belang van de deelnemers toch niet zinvol is. Temeer als daarbij betrokken wordt dat de toets van representativiteit bij wijziging van de verplichtstelling zal plaatsvinden. Een tijdelijke onvoldoende representativiteit, bijvoorbeeld doordat een grote onderneming vrijstelling heeft verkregen, kan dan grote

gevolgen hebben voor de verplichtstelling. De continuïteit van de pensioenregelingen is namelijk in het geding. Valt het te overwegen een soort hardheidsclausule in te voeren, die de minister een discretionaire bevoegdheid zou geven, binnen bepaalde criteria, bijvoorbeeld wanneer een pensioenfonds aannemelijk kan maken dat de representativiteit kan worden hersteld. Dan wordt in ieder geval voorkomen dat de termijn van vijf jaar automatisch zou worden opgerekt naar zeven jaar, maar wordt evenzeer de rigiditeit van het vijfjaarlijkse toetsingsmoment verzacht. De leden van de CDA-fractie vragen waarom er voor gekozen is de toets van representativiteit bij elke wijziging in de verplichtstelling te laten uitvoeren.

Tevens vragen zij, alsmede de leden van de D66-fractie, een reactie op de suggestie van de Stichting van de Arbeid om haar, evenals bij het toetsingskader van het algemeen verplicht verklaren, in de gelegenheid te stellen haar opvatting ter kennis van de minister of staatssecretaris te brengen, indien de representativiteit betwist wordt. Laatstgenoemde leden zouden graag zien dat de regering de mogelijkheid overweegt een bepaling in de wet op te nemen analoog aan de bepaling zoals deze is opgenomen in art. 4, vierde lid, Wet AVV.
De leden van de D66-fractie vinden het juist dat er een periodieke toetsing van de representativiteit plaatsvindt. Zij vragen, evenals de VBF en de Stichting van de Arbeid, of het niet onevenredig zwaar is om aan één momentopname de consequentie van het intrekken van de verplichtstelling te verbinden. Deze leden wijzen erop dat de organisatiegraad in een korte periode onvoldoende kan zijn, bijvoorbeeld omdat juist op dat moment grote ondernemingen vrijstelling hebben gekregen.

Ten aanzien van de periodieke toetsing van de representativiteit van de georganiseerde werkgevers delen de leden van de fractie van GroenLinks in principe de opvatting van de regering dat een toets eens in de vijf jaar afdoende moet zijn, omdat betrokkenen weten wanneer dat moment daar is en zo maatregelen kunnen nemen. De vraag is wel, zo stellen zij, of het voorliggende wetsvoorstel voldoende ruimte biedt om bij plotselinge en soms niet te voorziene veranderingen in de representativiteit kort voor het moment van toetsing een herstelperiode in acht te nemen. Een automatische en vastgelegde herstelperiode van twee jaar verlengt in principe de vijfjaarsperiode en is wellicht om die reden niet gewenst. Kan de minister in bijzondere gevallen, in het belang van de deelnemers, uitzonderingen hierop maken en wel een herstelperiode toestaan? Zo ja, op grond van welke bepaling? Zo nee, zou dat alsnog een plek kunnen krijgen in de wet?

De minister kan deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds verplichtstellen als een aanvraag daartoe wordt ingediend door het georganiseerde bedrijfsleven binnen een bedrijfstak dat naar zijn oordeel een belangrijke meerderheid van de in die bedrijfstak werkzame personen vertegenwoordigt. De leden van de SGP-fractie vragen waarom de begrippen «het georganiseerde bedrijfsleven» en «een belangrijke meerderheid» niet nader gedefinieerd zijn. Deze leden vinden de gegeven motivering namelijk niet overtuigend. Waarom is op dit punt gekozen voor de benadering om aan te sluiten bij de Wet AVV? In hoeverre heeft het aangekondigde toetsingskader een wettelijke grondslag en is een nadere wettelijke normering niet gewenst?

7. Reikwijdte verplichtstelling

Voor vrije beroepsbeoefenaren kan deelname in een bedrijfstakpensioenfonds op grond van het voorliggende wetsvoorstel verplicht worden gesteld, waarbij bepalend is of sprake is van een pensioenfonds waarin ook gelden bijeen worden gebracht voor werknemers, naast de

vrije beroepsbeoefenaren in een bedrijfstak. De leden van de PvdA-fractie vragen of vrije beroepsbeoefenaren op grond van een vrijstellingsclausule dan toch kunnen worden vrijgesteld.

De leden van de CDA-fractie juichen toe dat de regering in het spoor van het SER-advies het idee van een gedeeltelijke verplichtstelling heeft laten varen. Een gedeeltelijke verplichtstelling heeft immers het gevaar van beleidsinstrumentele overheidsinterventies die de eigen verantwoordelijkheid van werkgevers en werknemers te zeer kan beknotten. De pensioenregeling vormt een integraal en wezenlijk onderdeel van het arbeidsvoorwaardenpakket. Het tegengaan van concurrentie op arbeidsvoorwaarden houdt, naar de mening van deze leden, in dat werknemers in dienst van ongeorganiseerde werkgevers in een positie zijn, gelijk aan die van georganiseerde werkgevers. Daarom zijn de leden van de CDA-fractie tegenstander van een gedeeltelijke verplichtstelling. Zij wijzen er tevens op dat het van belang is dat pensioenfondsen kunnen inspelen op de behoefte aan meer flexibiliteit. De versobering van de pensioenregelingen, onder andere door het Pensioenconvenant, maakt het voor werknemers die een volledig pensioen willen opbouwen noodzakelijk om aanvullende voorzieningen te treffen.
De leden van de CDA-fractie stellen vast dat, door de criteria die in art. 2, vierde lid, gesteld worden aan de vrijwillige voorzieningen, er de facto toch sprake is van een gedeeltelijke verplichtstelling en van een inhoudelijke toets op arbeidsvoorwaardelijke regelingen. Zij vragen de regering opnieuw deze beperking van de verplichtstelling te motiveren en vragen haar naar de relatie met de discussie over taakafbakening. Waarom is gekozen voor een verdergaande beperking in de verplichtstelling met betrekking tot het aanbieden van pensioenvoorzieningen in de tweede pijler, dan sociale partners en verzekeraars zelf voorstellen? Tevens vragen deze leden waarom de regering de inhoudelijke toets van «essentiële sociale functie» zelf meent te moeten invullen. Zij stellen dat pensioenregelingen juist tot stand zijn gekomen vanwege deze sociale functie. Zij kan naar de mening van de CDA-fractie in verschillende gevallen verschillend ingevuld worden. Zo wijzen deze leden op de wenselijkheid van pensioenopbouw tijdens verlofperioden. Worden deze voorzieningen in bepaalde gevallen hierdoor niet meer verplichtgesteld?
De leden van de CDA-fractie stellen vast dat de regering afziet van het stellen van de eis van een doorsneepremie bij vrijwillige voorzieningen, in verband met het risico dat dergelijke regelingen dan niet totstandkomen. De regering wijst in dit verband op essentiële sociale functie van de aanvullende regelingen. Deze leden onderschrijven deze opvatting, maar zij vragen in dit kader wel hoe deze zorg zich verhoudt tot wetsvoorstel 26 711. Daarin wordt eveneens gewezen op het risico dat bepaalde voorzieningen, zoals nabestaandenregelingen, kunnen wegvallen. In die gevallen zou de derde pijler mogelijk uitkomst kunnen bieden. Hoe ziet de regering in het kader van het onderhavige wetsvoorstel de verhouding tussen de vrijwillige, aanvullende voorzieningen en de derde pijler? De leden van de CDA-fractie vragen met betrekking tot de relatie met de taakafbakening, of hiermee nu verdergegaan wordt dan bij de afspraken die eerder tot stand zijn gekomen? Zo ja, om welke punten gaat het? Zij vragen of in de discussies over taakafbakening nooit sprake is geweest van beperking van de verplichtstelling?

De leden van de D66-fractie vragen de regering om een reactie op de stelling dat de in het voorliggende wetsvoorstel gestelde voorwaarden te weinig mogelijkheden geven voor het aanbieden van aanvullende producten binnen de verplichtstelling, waardoor de vereiste flexibiliteit en individualiteit onvoldoende worden waargemaakt. Zij merken op dat het voornemen tot gedeeltelijke verplichtstelling op gespannen voet staat met de afspraken die in het kader van de taakafbakening zijn gemaakt. Daar

zijn de producten opgesomd die een pensioenfonds mag aanbieden, waarbij een beperking van de verplichtstelling uitdrukkelijk niet is gemaakt. Deze leden vragen eveneens de reactie van de regering ten aanzien van dit punt.

De leden van de fractie van GroenLinks stellen dat met name de wijze van verplichtstelling van vrijwillige regelingen onduidelijk blijft. Enerzijds volgt de regering het SER-advies om niet te treden in de vrijheid van de sociale partners afspraken te maken in de CAO. Er wordt dus geen gedeeltelijke verplichting van vrijwillige regelingen in de wet opgenomen. Anderzijds worden wel grenzen gesteld aan de onder de verplichte deelneming vallende vrijwillige voorzieningen. De eis dat de solidaire basispensioenregelingen ten minste tweederde van de actuariële waarde van de totale pensioenverplichtingen moeten beslaan is begrijpelijk en absoluut noodzakelijk in het licht van Europese regelgeving, die namelijk vereist dat het moet gaan om ondernemingen met een bijzondere sociale taak. Deze leden vragen of deze eis op zich niet afdoende is ter bescherming van de collectieve regelingen en of nadere regelgeving ten aanzien van vrijwillige pensioenregelingen die onder de verplichtstelling voor de bedrijfstak vallen dan niet overbodig of onnodig beperkend zijn?
De leden van de fractie van GroenLinks stellen dat art. 2, vierde lid een belemmering lijkt op te werpen voor de omschakeling van pensioenregelingen op basis van eindloon naar regelingen op basis van middelloon met de mogelijkheid vrijwillig bij te verzekeren tot eindloon niveau. Acht de regering dit belemmerende effect aanvaardbaar terwijl om andere redenen juist de omschakeling naar middelloon wordt toegejuicht? Worden keuzemogelijkheden niet onnodig beperkt door de eisen van art. 2, vierde lid?
De leden van de GroenLinks-fractie juichen het toe als vrijwillige voorzieningen eveneens zoveel mogelijk gebaseerd zijn op solidariteit en begrijpt dat de regering wil voorkomen dat er een wildgroei aan vrijwillige voorzieningen ontstaat, die buiten mededinging van derden opgelegd worden aan een bedrijfstak. Is het dan niet beter, in plaats van de beperkingen van art. 2, vierde lid, een uitputtende lijst van regelingen, die als vrijwillige voorzieningen onder de werking van de wet vallen, op te nemen in de wet of in een amvb? Deze leden wijzen hierbij op de opsomming zoals gegeven op blz. 9 van de memorie van toelichting, aangevuld met mogelijk nog enkele niet genoemde regelingen.

De leden van de SP-fractie vragen met betrekking tot de beperking van de verplichtstelling tot producten met een essentiële sociale functie of een voorziening ter compensatie van het WAO-gat of het Anw-hiaat volgens het kabinet een sociale functie heeft. Kunnen zij daarvoor een onderbouwing krijgen?

8. (Aanvraag van) intrekking van de verplichtstelling

De leden van de CDA-fractie vragen, met betrekking tot de mededeling dat middels ambtshalve intrekking de minister de mogelijkheid heeft in te grijpen in de verplichtstelling wanneer sociale partners zouden overgaan tot zaken die een verplichtstelling niet langer verdedigbaar maken richting de ongeorganiseerde werkgevers en werknemers, of een dergelijke bevoegdheid de minister niet te snel mogelijkheid biedt het poldermodel in pensioenland onderuit te halen?

9. Procedure wijziging van statuten en reglementen

Met betrekking tot de wijziging van reglementen vragen de leden van de GroenLinks-fractie hoe niet georganiseerde werkgevers, die hiermee wel te maken krijgen vanwege het verplichte karakter, hier vooraf bezwaar

tegen kunnen aantekenen als zij van mening zijn dat hier sprake is van strijdigheid met wet- en regelgeving. Worden wijzigingen of voornemens daartoe openbaar gemaakt? Zo ja, op welke manier? Bestaat de mogelijkheid wijzigingen op te schorten als er op het oog gegronde bezwaren worden ingediend? Kortom, zo vragen de aan het woord zijnde leden, hoe wordt hierbij vorm gegeven aan de principes van zorgvuldigheid en betrokkenheid, die in de Algemene wet bestuursrecht (Awb) zijn verankerd?

10. Markt en overheid

De leden van de PvdA-fractie begrijpen dat om concurrentievervalsing tussen verplicht gestelde bedrijfstakpensioenfondsen en commerciële pensioenverzekeraars tegen te gaan, drie maatregelen worden voorgesteld. Is het eveneens een mogelijkheid om het bieden van (financiële) voordelen aan klanten van een bedrijfstakpensioenfonds die een verzekering of (financiële) regeling overwegen af te sluiten bij dezelfde of een gelieerde organisatie te verbieden?

Is de regering op de hoogte van het feit dat de Raad voor de jaarverslaggeving een ontwerprichtlijn personeelsbeloning (RJ 273.1, gebaseerd op de IAS 19) heeft opgesteld? Geldt de in deze ontwerprichtlijn opgenomen verplichting, om de «coming back service» van pensioenaanspraken uit hoofde van een salaris-diensttijd regeling op de balans op te nemen, alleen voor werkgevers die hun pensioenregeling hebben ondergebracht en niet voor werkgevers die hun regeling hebben ondergebracht bij een bedrijfspensioenfonds? Zo ja, hoe verhoudt zich dit met de concurrentieverhoudingen tussen verzekeraars en pensioenfondsen? De leden van de VVD-fractie merken hierbij op dat deze verplichting alleen tegen forse kosten kan worden berekend door een daartoe in staat zijnde deskundige. Krijgen pensioenfondsen door deze ontwerprichtlijn een onterecht concurrentievoordeel in de schoot geworpen? Zo ja, zo vragen deze leden, hoe wil de regering deze ontwerprichtlijn aanpassen waardoor dit oneigenlijke concurrentievoordeel ongedaan wordt gemaakt?

De leden van de CDA-fractie vrezen dat de gebrekkige kennis en informatie bij deelnemers over hun feitelijke pensioenopbouw en hun eventuele pensioentekort door de voorstellen met betrekking tot het voorkomen van (oneigenlijke) concurrentie tussen organisaties met exclusieve of bijzondere marktrechten en particuliere ondernemingen, er niet beter op wordt. Zij menen dat het pensioenfonds, onder voorwaarden, een grote bijdrage kan leveren aan goede consumentenvoorlichting, gekoppeld aan een concreet advies aan de deelnemer over zijn pensioentekort en mogelijke manieren om dit aan te vullen. Komt het beoogde voorschrift voort uit een beleidsopvatting of liggen er dwingende bepalingen aan ten grondslag, zoals Europees rechtelijke bepalingen? Deze leden vragen of informatiebehoeften van deelnemers niet mogen prevaleren boven vermeende concurrentienadelen van andere marktpartijen. Werkt het noemen van verschillende merknamen niet juist verhullend? De leden van de CDA-fractie menen dat deze voorstellen verdergaan dan dat volgens het Cohen-kader zou moeten. Op dit terrein moet partijen de kans moet worden geboden te komen tot zelfregulering voordat het instrument van wetgeving gehanteerd wordt. Biedt de Mededingingswet niet voldoende mogelijkheden om misbruik van de bijzondere positie te voorkomen, zo vragen zij. Tevens menen deze leden dat hierdoor onderscheid gemaakt wordt tussen niet-verplichtgestelde bedrijfspensioenfondsen of ondernemingspensioenfondsen en wel verplichtgestelde bedrijfspensioenfondsen. Wat is het standpunt van de regering ten aanzien hiervan? De leden van de CDA-fractie vinden met name het verbod om, met instemming van de deelnemer, gegevens aan een verzekeringsdochter ter

beschikking te stellen te ver gaan. Is dit niet in strijd met huidige wet- en regelgeving? Zij stellen dat hiermee andere vormen van samenwerking tussen bedrijfspensioenfondsen en verzekeraars eveneens onmogelijk worden gemaakt, alsmede de vrijheid van de deelnemer om zijn gegevens te, laten, verstrekken aan anderen. Tevens menen deze leden dat het bedrijfspensioenfondsen in een nadelige positie brengt ten aanzien van andere niet-verplichte of ondernemingspensioenfondsen. Naast een reactie van de regering hierop, vragen zij een reactie op de suggestie dat de deelnemer periodiek, bijvoorbeeld jaarlijks, expliciet schriftelijk toestemming moet geven zijn gegevens te verstrekken aan de verzekeringsdochter.

De leden van de D66-fractie kunnen zich vinden in het voorkómen van een ongeoorloofd concurrentievoordeel van verzekeraars en andere dienstverlenende ondernemingen die een bijzondere relatie hebben met een verplichtgesteld bedrijfspensioenfonds, met name verzekeringsdochters, ten opzichte van onafhankelijke verzekeraars. Zij hebben echter wel enkele vragen. Deze leden vragen de regering een reactie te geven op de opvatting dat de gebezigde formulering te ver gaat, aangezien het verstrekken van gegevens aan derden zelfs niet mogelijk is wanneer de belanghebbende daarvoor een gerichte machtiging heeft gegeven. Worden deelnemers hierdoor in hun mogelijkheden beperkt, ten opzichte van werknemers die deelnemen in een pensioenregeling die wordt uitgevoerd door een ondernemingspensioenfonds, door een niet verplichtgesteld bedrijfstakpensioenfonds of door een verzekeringsmaatschappij?

De leden van de GroenLinks-fractie onderschrijven de zorgvuldigheid die de regering betracht als het gaat om het verstrekken van individuele gegevens, die voor geen ander doel mogen worden gebruikt dan voor betreffende pensioenvoorziening(en). De vraag is echter wel of deze absolute eis ook geldt als een deelnemer het pensioenfonds zelf machtigt om, bijvoorbeeld ten behoeve van een aanvullende particuliere regeling, gegevens aan derden te verstrekken. Welke problemen zou een uitzondering op het algemene verbod tot verstrekking van gegevens aan derden opleveren, als het beperkt wordt tot gevallen waarin sprake is van een strikt individuele machtiging en van regelingen op het gebied van ouderdomspensioen, nabestaandenvoorzieningen en arbeidsongeschiktheidsvoorzieningen, of invaliditeitsvoorzieningen? Deze leden vragen bij deze regeling tevens wat precies wordt verstaan onder «algemene informatie» die het pensioenfonds mag verstrekken, naast informatie over de eigen pensioenregeling? Vallen bijvoorbeeld informatie over oude aanspraken die elders zijn opgebouwd of het melden van tekorten hier ook onder?

13. Vrijstelling

In het voorliggende wetsvoorstel wordt de bevoegdheid tot het verlenen van vrijstelling aan het bestuur van het bedrijfstakpensioenfonds toegekend. Onder welke voorwaarden, zo vragen de leden van de PvdA-fractie, dient vrijstelling te worden verleend? In de memorie van toelichting wordt gesteld dat het individuele gevallen zal betreffen. Zijn dit individuele bedrijven, individuele bedrijfsonderdelen of individuele werknemers? Ziet de regering hier een toezichthoudende rol voor de Verzekeringskamer weggelegd?

De leden van de GroenLinks-fractie vragen of het redelijk is dat bepaalde verplichtgestelde bedrijfstakpensioenfondsen de invordering van premies continueren of starten gedurende de behandeling van een vrijstellingsverzoek. Zeker wanneer de grond van het vrijstellingsverzoek is dat men een eigen regeling heeft die de verplichte bedrijfstakregeling overtreft,

lijkt het deze leden onredelijk dat het bedrijf een tijdlang dubbele premies moet opbrengen.

ARTIKELSGEWIJZE BEHANDELING

Artikel 2, vierde lid

De leden van de D66-fractie vragen, aangezien er naar hun mening sprake is van een maximum aantal deelnemersjaren, hoe dit werkt bij middelloonregelingen en beschikbare premieregelingen die niet van deelnemersjaren uitgaan? Tevens vragen deze leden een reactie op de redenering dat indien onder a bedoeld wordt dat aan de deelnemers de mogelijkheid wordt gegeven het WAO-gat en het Anw-hiaat los van de collectieve regelingen te dekken, het wellicht juister is een beperking tot die dekkingen strakker te formuleren. Een onbeperkte opneming van «nabestaandenpensioen» leidt immers, gezien de mogelijkheid van uitruil, tot een opbouw van ouderdomspensioen boven het niveau van de collectieve regeling. De leden van de D66-fractie vragen de regering een reactie op het volgende tekstvoorstel van het VVV, ter vervanging van hetgeen nu onder a. vermeld staat:
«Anders dan voor nabestaandenpensioen in verband met het wegvallen van uitkeringen uit hoofde van de Algemene nabestaandenwet of voor invaliditeitspensioen ter aanvulling van uitkeringen uit hoofde van de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering tot een niveau van de maximale uitkering op grond van die wet, die op enig moment de pensioenaanspraken doet uitgaan boven hetgeen de deelnemer aan pensioenaanspraken kan hebben opgebouwd in de pensioenregeling die bepalend is voor de bijdrage als bedoeld in artikel 8, op grond van de maximale deelnemingsperiode.»
Tevens vragen deze leden of, wanneer binnen het overleg van de sociale partners dan wel in het bestuur van het bedrijfspensioenfonds wordt afgesproken dat een aanvullende pensioentoezegging zal worden aangeboden en deze voorziening vervolgens in het pensioenreglement wordt neergelegd, alle georganiseerde werkgevers gehouden zijn mee te werken aan het toelaten van de werknemers tot die voorziening van het bedrijfspensioenfonds?

Artikel 2, vijfde lid

De leden van de fracties van CDA en D66 vragen waarom in het vijfde lid is gekozen voor een ministeriële regeling en niet voor een algemene maatregel van bestuur, zoals bij artikel 13, derde lid?

Artikelen 3 en 4

De leden van de SGP-fractie stellen dat met betrekking tot het maken van bezwaar er een belangrijk verschil blijkt te zijn met de Wet AVV. Alle betrokken partijen kunnen bezwaar maken en de minister is bij de algemeen verbindend verklaring voorts gehouden de gemaakte bezwaren en zijn beslissing daaromtrent te melden en gemotiveerd te beslissen. Waarom is op dit punt geen aansluiting gezocht bij de Wet AAV? Hoe staat de regering tegenover het idee om een overeenkomstige bepaling op te nemen als in art. 4, tweede lid 4 van de Wet AVV?

Artikel 5

De leden van de D66-fractie willen graag een reactie of dit artikel ook geldt als het pensioenfonds zelf geen aandelen houdt in de verzekeraar, maar certificaten van aandelen en de aandelen zelf namens een aantal pensioenfondsen gehouden worden door een administratiekantoor.

Artikel 6, tweede lid, onderdeel b

De leden van de D66-fractie vragen wat bedoeld wordt met de gegevensverstrekking die noodzakelijk is voor de uitvoering van de pensioenregeling?

Artikel 7

Naast informatie over de eigen pensioenregeling mag het bedrijfstakpensioenfonds slechts algemene informatie verstrekken. De leden van de D66-fractie zijn van mening dat onduidelijk is wat onder dat laatste begrip valt. Valt bijvoorbeeld informatie over oude aanspraken die elders zijn opgebouwd of het melden van tekorten er eveneens onder en valt informatie over bijvoorbeeld de AOW er onder?

Artikel 9

De leden van de D66-fractie vragen waarom er, bij een wijziging van statuten of reglementen, geen termijn gesteld wordt voor de beoordeling daarvan door de Verzekeringskamer. Waarom is de Verzekeringskamer niet gehouden mededeling aan het pensioenfonds te doen wanneer zij van mening is dat de statuten of reglementen in strijd zijn met enig wettelijk voorschrift?

Artikel 10

De leden van de D66-fractie vragen waarom bij een wijziging van de verplichtstelling per definitie een actuariële en bedrijfstechnische nota moet worden meegezonden. Waarom wordt dit voorschrift niet beperkt tot die wijzigingen die een verandering van de financiële positie met zich mee brengen? Kan niet volstaan worden met een nota van de actuaris omtrent de actuariële gevolgen van de gevraagde wijziging? Overigens zijn deze leden van mening dat niet duidelijk is tot wie het bedrijfstakpensioenfonds zich moet richten bij een wijziging van de verplichtstelling als tevens de statuten en/ of reglementen worden gewijzigd. Ingevolge art. 10 moet het geheel naar de minister worden gezonden. Art. 9 bepaalt evenwel onverkort dat de wijziging van statuten en reglementen naar de Verzekeringskamer gezonden moet worden. Kan de regering hier duidelijkheid over geven?

Artikel 12

De leden van de D66-fractie vragen waarom de noodzaak tot het onderzoek naar representativiteit op verzoek van de minister moet worden aangetoond, aan een bedrijfstakpensioenfonds kan namelijk rechtstreeks deze verplichting worden opgelegd.

Art. 13, tweede lid

Het bedrijfstakpensioenfonds kan aan de vrijstelling voorwaarden verbinden. Om welke voorwaarden gaat het hierbij, zo vragen de leden van de VVD-fractie.

Artikel 25

De leden van de D66-fractie verzoeken de regering uitsluitsel te geven over de interpretatie dat inzake dit artikel de burgerlijke rechter alleen bevoegd is met betrekking tot de toepassing van de verplichtstelling, statuten en reglementen van een bedrijfstakpensioenfonds, voor zover dit betreft de vorderingen over de hoogte van een uitkering of de hoogte van

een premie. Voor wat betreft de vraag of de verplichting tot deelneming in feite bestaat kan men er bijvoorbeeld van uitgaan dat de bestuursrechter competent is, aangezien het gaat om de uitleg van de verplichtstelling als materiële wetgeving.

Artikel 26

De leden van de CDA-fractie constateren dat bedrijfspensioenfondsen een wettelijke taak ten aanzien van vrijstellingen hebben en dat ten aanzien van die besluiten, op grond van de Algemene Wet Bestuursrecht, de Rechtbank te Rotterdam bevoegd is. Deze leden vragen met betrekking tot de positie van de fondsen in deze situaties of deze dan optreden als bestuursorgaan of ze beschouwd moeten worden als zelfstandig bestuursorgaan? Zij vragen of dit een wenselijke situatie is wettelijke taken waarop de Algemene wet bestuursrecht (Awb) op van toepassing is.
De leden van de D66-fractie vragen of, met betrekking tot de wettelijk taak van het bedrijfstakpensioenfonds, de onverplicht verleende vrijstellingen hier eveneens ondervallen? Uit de woorden «met name» kan afgeleid worden dat tevens gedacht wordt aan andere besluiten dan die ter zake van een vrijstelling. Welke besluiten worden in de tekst bedoeld, zo vragen deze leden. Valt hieronder bijvoorbeeld een conflict tussen een bedrijfspensioenfonds en een vrijgestelde werkgever over een kostenvergoeding als bedoeld in art. 9, vierde lid? Staat hiermee nu vast dat een bedrijfstakpensioenfonds bij een besluit over een verzoek om vrijstelling als bestuursorgaan optreedt?

De leden van de SGP-fractie stellen vast dat in de toelichting op art. 26 staat dat dit artikel met name van belang is met betrekking tot vrijstellingsbesluiten op grond van art. 13. Zij vragen tegen welke andere op grond van deze wet genomen besluiten beroep bij de rechtbank mogelijk is.

De voorzitter van de commissie,
Terpstra

De griffier voor dit verslag,
Kroes